

Ilmestyskirja kristillisen dogmatiikan näkökulmasta

Timo Eskola / STI 3.10.2007

Johanneksen ilmestys on kirja, joka on herättänyt ristiriitoja. Se on synnyttänyt hurjia kuvitelmia eskatologisesta tulevaisuudesta ja monet lahkot ovat perustaneet opetuksensa sen ajatuksiin. Joi-denkin mielestä Ilmestyskirja on pelkästään mystinen teos ilman johdonmukaista teologiaa. Toiset taas ovat yrittäneet palauttaa sen historiaan selittämällä vertauskuvia sen ajan Rooman historian avulla. Melko harva kuitenkaan on tainnut pohtia Ilmestyskirjaa dogmaattisena tekstinä. Sitä se kuitenkin on, mitä suurimmassa määrin.

1. Jumalakuva

Ilmestyskirjan aloittaa trinitaarinen tervehdys *“häneltä, joka on, joka oli ja joka on tuleva, ja niiltä seitsemältä hengeltä, jotka ovat hänen valtaistuimensa edessä, ja Jeesukselta Kristukselta, luotettavalta todistajalta, joka on esikoisena noussut kuolleista ja on maailman kuninkaiden hallitsija”*. (j. 4–5)

Jumala on

- VT:n Jumala, “Minä olen se joka olen” (2. Moos. 3:14), *egô eimi ho ôn* (< joka on, *ho ôn*). Tämä ymmärrettiin targumeissa Jumalan ikuisuudeksi: “Minä olen se, joka oli ja joka on tuleva” (Palest. Targum).
- Kaiken Luoja: “Kaikki, mikä on olemassa, on sinun tahdostasi luotu” (4:11).
- Kuningas (vrt. Ps. 93–99), joka istuu taivaallisella valtaistuimellaan (4:2, 11:17, jne)
- Kaikkivaltias, joka asuu taivaallisessa temppelissä (vrt. Hepr): (7:15; 13:19; 15:5)
- Tuomari, jonka edessä kaikki ovat vastuussa: “On tullut kuolleiden tuomion aika” (11:18; 19:2, jne)
- Pelastaja: “Pelastuksen tuo meidän Jumalamme”. Hän vie pelastetut paratiisiin ja oikaisee marttyyrien kokeman tuskan.

2. Kristologia

Ilmestyskirja on täydellisesti kristologinen kirja. Opetus on ns. korkeata kristologiaa, sillä siinä Jeesus samastuu Isään Jumalaan. Jumala ja Jeesus ovat samalla tavalla alfa ja ômega, ensimmäinen ja viimeinen (1:8; 1:17; 21:6; 22:13). Kristus on myös osallistunut luomiseen (*arkhê tês ktiseôs*, 3:14).

- Jeesus on vanhatestamentillisesti Daavidin suvun Messias (5:5: *hê riza David*; 11:15: *tou khristou autou*)
- Maailmaan inkarnoitunut, naisesta syntynyt “Poika”, daavidilainen Messias, joka “on paimentava maailman kansoja rautaisella sauvalle” (12:5). – Jumalan Poika (2:18).
- Temppelin uhriteologian mukaisesti: teurastettu Karitsa, joka on verellään ostanut ihmiset vapaaksi synnistä ja tuomiosta (5:9).
- Johdannon epifaniassa Ylösnoussut Jeesus on Ps. 89 (LXX 88) mukaisesti “esikoiseksi” eli kuolleiden ylösnousemuksen aloittajaksi asetettu Daavidin jälkeläinen, joka ylösnousemuksessa kruunataan “maan kuninkaista korkeimmaksi” (89:28). Koska hänen valtansa on ikuisen, j. 38 mukaan hän on taivaallinen “todistaja” ja tehtävässään “uskollinen”.
- Ylösnoussut Kristus on synnin voittajana saanut ikuisen kuninkuuden ja toteuttaa kuninkaallisen Jumalan hallinnan valtakunnassaan. Hän istuu Jumalan valtaistuimella (5:13; 6:16;

7:17), mutta kuitenkin teurastettuna Karitsana (5:12). Valtaistuin on nyt “Jumalan ja Karitsan valtaistuin” (22:1–3).

3. Pyhän Hengen toiminta

- Trinitaarisisessa lausumassa ja myöhemminin vertauskuvallisesti pyhän luvun avulla “seitsemän henkeä”.
- Profeetallinen henki: “Herran päivänä Henki valtasi minut” (*en pneumatī*) 1:10.
- Henki antaa todistuksen seurakunnalle (2:7; 2:29 jne)
- Kertomuksessa käänteisesti Hengen sinetin vastakohtana pedon merkki, eli sinetti, jolla perkeleen omat merkitään.
- Elämää synnyttävä Henki (11:11)

4. Soteriologia

- Apokalyptisen kosmologian mukaisesti maailma elää synnin vallassa, ja sen merkittävimpanä tunnusmerkkinä on luopuminen Jumalasta. Tämä uhkaa myös uskovia seurakunnissa (2:5; 3:2 jne.)
- Ihmisten elämä on sidoksissa Jumalan ja Saatanan väliseen taisteluun sieluista (2:13; 2:24).
- Uskovat ovat saaneet Karitsan veren kautta voiton Saatanasta (12:11) ja saavat näin nauttia Kristuksen voiton hedelmästä.
- Pelastus on monergististä ja perustuu Kristuksen uhriin (5:9). Usko (2:13) on Kristuksen nimeen sitoutumista ja Karitsan uhriin luottamista.
- Uskovien seurakunta on Jumalan valtakunta ja todellinen temppeli. Evankeliumi toteuttaa temppelin funktiot. Usko täyttyy yleisessä pappudessa, jossa jokainen uskova on suoraan yhteydessä Jumalaan (5:10).

5. Eskatologia

- Eskatologia on Jeesuksen evankeliumeista löytyvän opetusten kaltaista. Jumalaan uskovien seurakunta ja Jumalasta vieraantunut maailma taistelevat keskenään ja välirikko pahenee pahenemistaan. Perkeleen valtakunnalle on ominaista Jumalan pilkkaaminen ja sotiminen pyhiä vastaan (13:6–7). Kannan ottaminen käy mahdottomaksi. Ihmiset merkitään ja tunnustautuminen ratkaisee kohtalon (13:16). Antikristillinen maailma pyrkii matkimaan Kristuksen toimintaa ja saavutuksia, ja näin eksyttää ihmiset palvomaan luotua enemmän kuin kolmiyhdistä Jumalaa (13:13).
- Lopulta Kristus kuitenkin tuhoaa pahan, voittaa pedon, ja Perkele heitetään helvetin syvyyksiin (20:10). Kirjat avataan ja tuomion päivänä kukin tuomitaan tekojensa mukaan (20:13). Jumalan uusi luomistyö avaa uuden paratiisin, ja Kristuksen pelastamat ja puhdistamat ihmiset saavat ikuisen elämän. Saatana on sidottu, eikä kykene enää kiusaamaan pelastuneita uuteen lankeemukseen. Kiros on poissa, ja tilalla on rauhan valtakunta.